

влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності: постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1452-2004-%D0%BF>; Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів: постанова Кабінету Міністрів України від 17.03.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Law-base/Provisions/index.php?2004-326-p>.

Катерина Лец
Національний аерокосмічний університет
імені М. Є. Жуковського «ХАІ»
Харків, Україна

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТ: ПЕРСПЕКТИВИ СИСТЕМНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті розглядається проблема дослідження феномену електронного документу як одиниці смислової інформації.

Ключові слова: електронний документ, електронний документообіг, електронна інформація.

В статье рассматривается проблема исследования феномена электронного документа как единицы смысловой информации.

Ключевые слова: электронный документ, электронный документооборот, электронная информация.

The article deals with the problem of studying the phenomenon of an electronic document as a unit of semantic information.

Keywords: electronic document, electronic document management, electronic information.

В інформаційну епоху електронні документи все частіше використовуються у різних сферах людської діяльності, конкуруючи, а іноді й взагалі витісняючи аналогові. Однією з глобальних конкурентних переваг електронних документів в даному випадку є швидкість їх передачі. У свою чергу, така швидкість можлива завдяки такій властивості як (умовна) нематеріальність. Якщо аналоговий документ складається з двох частин – інформаційної та матеріальної, і в

принципі не може існувати без матеріального носія, то електронний документ має інформаційну природу і не залежить від носія. Відображення даної властивості електронного документа знаходимо в Законі України: «Про електронні документи та електронний документообіг», в якому зазначено, що: «у разі надсилання електронного документа кільком адресатам або його зберігання на кількох електрон носіях інформації кожний з електронних примірників вважається оригіналом електронного документа» [1]. Отже, матеріальні ознаки, які визначають статус документа як оригіналу (бланк, захисні елементи бланку, власноручний підпис, мокра печатка тощо), для електронного документу не є актуальними. Головним є інформаційний вміст.

Нематеріальна інформаційна природа електронного документа є його вихідною системною властивістю, оскільки в певному контексті повністю виключає перенесення традиційних методів дослідження аналогових документів з позицій документознавства. Водночас, електронний документ залежить від інформаційного середовища (програмно-технічних засобів), в якому він створений, що накладає певні обмеження на розуміння нематеріальності його природи. Отже сьогодні проблема комплексного дослідження електронного документу є вкрай актуальною, адже на практиці застосування електронних документів випереджає теоретичне осмислення феномену, а разом з цим – і адекватну державну регламентацію електронної взаємодії, можливість якої забезпечується сьогодні ліберальністю українського національного законодавства в цій сфері.

Одними з перших до дослідження електронного документа як системного об'єкта підійшли В. А. Гадасин, В. А. Конявський. Ними було проаналізовано деякі системні помилки у визначеннях національних законодавств у сфері електронного документообігу (наприклад вживання терміну «фіксація» в нормативно-правових актах стосовно електронно-цифрової інформації документа не є адекватним для електронно-цифрового середовища, адже, електронний документ в активній фазі його використання це завжди процес) [2], але, вже на

протязі більше ніж десяти років, ці помилки залишаються не виправленими. Спроби адекватно визначити електронний документ або його окремі реалізації (наприклад, форма, придатна для сприйняття людиною) здійснюються розробниками стандартів в сфері інформаційних технологій, оскільки ця сфера, на відміну від антропоцентричної сфери документних соціальних комунікацій, не може містити багатозначних тлумачень за своєю природою. Витікаюча з цього технократичність підходу до визначення електронного документу, хоча і бентежить деяких науковців [3, 136], але, на наш погляд, є виправданою, адже він створений у електронно-цифровому середовищі за його законами і поза нього не може існувати в первозданному вигляді. Інформаційна ж взаємодія в електронно-цифровому середовищі може відбуватися поза можливостями смислового сприйняття людиною. Але реалізація можливості, в разі необхідності, сприйняття електронно-цифрової документної інформації людиною є неодмінною вимогою, на якій повинні наголошувати фахівці з гуманітарних наук, об'єктом яких є документи.

Отже, в широкому сенсі проблема дослідження феномену електронного документу (перш за все як одиниці смислової інформації), його зіставлення з аналоговим з огляду на здатність виконувати ті чи інші функції виходить за межі наук документознавчого циклу, за межі інформатики та обчислювальної техніки тощо, адже: «Електронна інформація – це нова культура (у філософському сенсі), це перехід від «схожого» до «точного», від аналогу до цифри» [2]. Таким чином, формування поняття електронного документу залежатиме від розвитку знань про електронно-цифрову інформацію і від визначення засад функціонування інформаційного суспільства, обслуговувати потреби якого призначені електронні документи.

До того ж, з огляду на глобальні культурно-історичні функції документів (електронних документів) та тенденції світового розвитку актуальними залишатимуться питання співіснування аналогових та електронно-цифрових документів через вразливості технологічного

середовища, в якому зберігаються суспільно-значущі електронні документи перед зовнішніми факторами, та залежності цього середовища від джерел енергії.

Література

1. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 [Електронний ресурс]. – Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
2. Гадасин В.А., Конявский В.А. От документа – к электронному документу. Системные основы [Електронний ресурс] / В. А. Гадасин, В. А. Конявский. – Федеральное государственное унитарное предприятие «Всероссийский научно-исследовательский институт проблем вычислительной техники и информатизации» (ФГУП ВНИИПВТИ). – Режим доступу: <http://pvti.ru/doc1-part1.htm>
3. Чекотовська О.Е. Основні підходи до розуміння категорії «електронний документ» / О.Е. Чекотовська. – Часопис Київського університету права. – 2012. – №2. – с. 134-137

Юлія Слапка

Тернопільський національний економічний університет

Тернопіль, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ «ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДІ» В РАМКАХ ПРОЕКТУ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ

У статті висвітлено міжнародну співпрацю бібліотеки. Розкриті основні напрями роботи бібліотеки. Аналізовано інформаційну діяльність бібліотеки.

Ключові слова: бібліотека, міжнародне співробітництво, програми, проекти, користувачі, фонди, книги.

В статье раскрыто международное сотрудничество библиотеки. Раскрыты основные направления работы библиотеки. Проанализировано информационную деятельность библиотеки.

Ключевые слова: библиотека, международное сотрудничество, программы, проекты, пользователи, фонды, книги.